

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/120/2023
Identifikačné číslo spisu:	7617214437
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7617214437.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu 1/ A. X., narodenej W., M., 2/ K. O., zomr. W., naposledy bytom F., proti žalovanej B. N., narodenej W., E., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 16C/32/2017, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 5. mája 2023 sp. zn. 3Co/202/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 23. augusta 2021 č. k. 16C/32/2017-244 v spojení s opravným uznesením z 20. júla 2022 č. k. 16C/32/2017-298 výrokom I. zamietol sťažnosť žalovanej a výrokom II. nepriznal žalobcom trov konania o sťažnosti.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej uznesením z 5. mája 2023 č. k. 3Co/202/2022-334 výrokom I. odmietol odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 16C/32/2017-244 z 23. augusta 2021 v spojení s opravným uznesením vo výrokoch č. I. a IV. a výrokom II. potvrdil opravné uznesenie č. k. 16C/32/2017-298 z 20. júla 2022 vo výrokoch č. II. a III.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, ktoré sama písala a podpísala.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací v zmysle § 35 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“), po zistení, že dovolanie podala strana sporu (žalovaná), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP (§ 447 písm. e) CSP).

5. Na odôvodnenie svojho záveru dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP stručne uvádza, že podmienkou dovolacieho konania je obligatórne zastúpenie dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 429 ods. 1 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 druhá veta CSP).

6. Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

7. Podľa § 436 ods. 1 CSP ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

8. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade úplnej absencie alebo nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

9. V danom prípade však odvolací súd v zmysle § 393 ods. 1 CSP v napadnutom rozhodnutí (viď str. 10 a 11 rozhodnutia krajského súdu „Poučenie“) strany riadne poučil (okrem iného) aj o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom a o nutnosti spísania dovolania a ďalších podaní dovolateľa týmto kvalifikovaným zástupcom s výnimkou prípadov uvedených v § 429 ods. 2 CSP. Napriek uvedenému okresný súd uznesením zo 14. augusta 2023 č. k. 16C/32/2017-352 vyzval dovolateľku odstrániť vady svojho podania z 12. júla 2023 aj s opätovným akcentom o povinnom zastúpení v odvolacom konaní v zmysle § 429 CSP.

10. Dovolateľka v reakcii na uznesenie okresného súdu, ktorým ju vyzval na odstránenie vád svojho dovolania, vo svojom podaní z 31. augusta 2023 uviedla, že z uznesenia okresného súdu sa nedozvedela a zo strany súdu nebola poučená, akým spôsobom má odstrániť vytýkanú vadu podania, keď žiaden advokát neprevzal a neprevezme jej právne zastúpenie, podľa jej názoru okresný súd neprijal všetky vhodné opatrenia, aby svojím postupom zachoval a rešpektoval jej právo na prístup k súdu.

11. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že dovolateľka bola poučená v zmysle § 160 ods. 2 CSP už v základnom konaní o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (ďalej len „CPP“) zriadeného zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov v poučení o procesných právach a povinnostiach (č. l. 43 a nasl. spisu), ktoré jej bolo doručené 4. decembra 2017 (viď doručenia č. l. 42 rub spisu). Z obsahu spisu však nevyplýva, aby dovolateľka svoje právo v zmysle § 160 ods. 2 CSP využila a obrátila sa na CPP.

12. Pokiaľ dovolateľka uviedla, že okresný súd neprijal vhodné opatrenia, aby svojím postupom zachoval jej právo na prístup k súdu, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že oprávnenie ustanoviť právneho zástupcu účastníkovi pre súdne konanie patrí v plnom rozsahu do právomoci CPP.

13. I napriek náležitému poučeniu zo strany súdov nižšej inštancie je z obsahu spisu zrejmé, že dovolanie nebolo spísané advokátom, dovolateľka nepreukázala zastúpenie advokátom, ani vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa oprávňujúce ju na spísanie dovolania (§ 429 ods. 2 písm. a) v spojení s § 468 CSP).

14. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, publikovaného pod R 39/2020 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

15. Obdobne Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľoch, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelým patrí právo“, predložili v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

16. Podľa § 447 písm. e) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že nie je splnená osobitná obligatórna podmienka dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP), pretože žalovaná ako dovolateľka nie je v dovolacom konaní zastúpená advokátom a nejde o dovolateľku uvedenú v § 429 ods. 2 CSP. Na tomto základe dovolací súd tak dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. e) CSP odmietol pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania spočívajúcej v nedostatku právneho zastúpenia bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (obdobne rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/160/2017, 4Cdo/10/2018, 4Cdo/190/2019 ako R 39/2020).

18. Z obsahu spisu ale vyplýva, že v danom prípade žalobcom 1/ a 2/ v dovolacom konaní trovy nevznikli.

18.1. Podľa R 72/2018 ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.

18.2. Na základe uvedeného v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách konania tak, že žalobcom 1/ a 2/ nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.